

УТВЪРЖДАВАМ: .....

(подпис и печат)

Веска Чернева Вълканова - Данева

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И
УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
УЧЕБНА 2021/2022 ГОДИНА**

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи е приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 19 / 07.09.2021 г.) и е утвърдена със заповед № РД-07-570 /09.09.2021 г. -на директора на училището.

I. Въведение

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като:

- живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения;
- социални и психологически фактори;
- недостъпна среда;
- здравни и възрастови проблеми;
- липса или недостатъчни социални умения и образование;
- отношение към тях, основано на предразсъдъци;
- миграция на родителите и целите семейства от и към България.

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на СУ „Св. св. Кирил и Методий“ към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

В СУ „Св. св. Кирил и Методий“ уязвимите групи ученици се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения.

Настоящата училищна програма има за цел:

- да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи;
- ефективно прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания;
- недопускане на дискриминация по признак „увреждане“;
- осигуряване на равни възможности;
- пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.
- изграждане на среда за разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- качествено обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение.

II. Нормативна основа на училищната програма

- Законът за предучилищното и училищно образование;
- Наредба за приобщаващото образование.

III. Определение и принципи на приобщаващото образование

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота на общността.

Принципи:

- гарантиране на правото на всеки ученик на достъп до училище най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование;
- гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности;
- прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация в процеса на обучение;
- сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училище, ученик, семейство, общности и институции.

IV. Анализ на училищната среда

В Средно училище "Св. св. Кирил и Методий" през учебната 2020/2021 година са се обучавали 486 ученици, разпределени в 22 паралелки от I до XII клас. Резултатите от НВО и ДЗИ през 2020/2021 учебна година показват, че в училището се провежда обучение на качествено ниво. От завършилите 19 зрелостници 9 продължават обучението си във висши училища.

В училището се обучават ученици с различен социален статус и етническа принадлежност. Има ученици с хронични заболявания, със СОП.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование;
- умението за общуване с представители на различни култури;
- съзнателно възпитаване на толерантно отношение.

В СУ „Св. св. Кирил и Методий“ се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование и успешна реализация. При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване се състои в неговата достъпност за всички, независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности. Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните ученици от уязвими групи.

Въз основа на този анализ програмата включва предоставяне както на обща, така и на допълнителна подкрепа.

V. Подкрепа за личностно развитие

Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти чрез:

- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- провеждане на регулярни срещи за целите на превенцията между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището.

2. Дейности за превенция на обучителните затруднения чрез:

- допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език;
- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

3. Кариерно ориентиране на учениците, провеждано от кариерни консултанти, класни ръководители и педагогически съветник;

4. Занимания по интереси;

- дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
- изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се

придобива допълнителна подготовка от учениците.

5. Библиотечно-информационно обслужване чрез:

- осигуряване на безплатни учебници за ученици I – VII клас;
- осигуряване на учебници на учениците от гимназиален етап;
- свободен достъп до информация от различни документални източници и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

6. Грижа за здравето въз основа на информация от родителя и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището.

7. Поощряване с морални и материални награди по ред, определен в Правилника за дейността на училището.

8. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, свързани с:

- изграждане на позитивен организационен климат в училището;
- психологическа подкрепа, насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- извършване на групова работа с ученици, работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

Общата подкрепа за личностно развитие се основава на анализ на информацията и наблюденията на обучението и развитието на всеки ученик. Обсъждането на информацията се прави от класния ръководител, съвместно с учители, които преподават на ученика в срокове, определени със заповед на директора. Въз основа на анализа се определят учениците, за които е необходимо да се предоставя обща подкрепа за личностно развитие. Дейностите с конкретния ученик се вписват в дневника на класа.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището, и включва:

- Поощряване с морални и материални награди;
- Дейности за превенция на обучителните затруднения.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици от следните уязвими групи:

- **със специални образователни потребности**

Оценката на индивидуалните потребности на учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог и ресурсен учител, съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране;

- **в риск**

Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва от педагогическия съветник в училището съвместно с класния ръководител и с учителите,

които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на ученика и неговата среда;

- **с изявени дарби**

Оценката на индивидуалните потребности на ученици с изявени дарби се извършва от класния ръководител и от учителите, които преподават на ученика в училището, съвместно с педагогическия съветник и от учителите, които обучават или тренират ученика. Оценяват се конкретните области на изявени дарби и способности;

- **с хронични заболявания**

Оценката на индивидуалните потребности на ученици с хронични заболявания се извършва от психолога съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището, с медицинския специалист в здравния кабинет в сътрудничество с личния лекар на ученика. Оценява се здравословното състояние на ученика и влиянието му върху обучението.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всеки конкретен ученик, в който родителите се включват като активни участници в дейностите. При изпълнение на дейностите училищният екип работи в партньорство със социалните служби, МКБППМН, екипа по Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст и др.

VI. Дейности по изпълнение на програмата

Обща подкрепа за личностно развитие

№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в планове за часа на класа.	м.септември 2021 г	КР, педагогически съветник
2.	Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, учители, учители в ЦОУД
3.	Провеждане на консултации с напреднали ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	учители
4.	Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения и за занимания по интереси по проект „Подкрепа за успех“	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	ръководители на групи
5.	Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърната зала и други ресурси на училището.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, учители, учители в ЦОУД
6.	Кариерно ориентиране и консултиране на учениците.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник
7.	Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД
8.	Изпълнение на съвместни дейности с МКБППМН за повишаване на правната грамотност на учениците.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник

Допълнителна подкрепа за личностно развитие

№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Идентифициране на ученици, на които да се предостави допълнителна подкрепа за личностно развитие.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД
2.	Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД
3.	Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти, съобразно индивидуалните им потребности.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	екип за подкрепа за личностно развитие
4.	Изпълнение на мерки за недопускане отпадане от училище (съгласно училищната програма за превенция на ранно напускане на училище).	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД
5.	Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза (съгласно училищната програма за прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между учениците и плана на УКС)	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД, УКС, УУС
6.	Стимулиране на учениците с предоставена допълнителна подкрепа в училищни инициативи.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД
7.	Повишаване информираността на родителите за отговорността им в процеса на образование и възпитание на децата им; за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.	16.09.2021 – 30.06.2022 г.	КР, педагогически съветник, учители, учители в ЦОУД

VII. Очаквани резултати

- разгръщане на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, успешна реализация и социализация, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот;
- по-високо качество на образованието в резултат на ранната превенция на обучителни затруднения, консултациите и допълнителното обучение;
- гарантирана защита на правата и интересите, осигуряване на равни възможности, недопускане на дискриминация на учениците от уязвимите групи;
- ефективно обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП), което да подобри качеството им на живот;

Настоящата програма е приета на заседание на ПС, проведено на 07.09.2021 г. и е утвърдена със заповед № РД-07-570/09.09.2021 г. на директора на училището.